

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Titulus XIV. Regulæ circa Concilia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

SECTIO III.

Canones Apostolorum REGULARUM GALLICANARUM æquitatem probantes.

Quod hic annectimus de utilitate Canonum Apostolorum ad probandam æquitatem Regularum Gallicanarum, pars est fructus, quem ex labore nostro speravimus.

Prima nostrarum Regularum est, Episcopos posse, in Synodis Provincialibus disceptare quæstiones circa fidem aut mores in sua Provincia emergentes, & cæteras dirimere controversias ibidem ortas. Illa autem confirmatur per *Can. 36.* prout ad calcem *Decreti GRATIANI* referuntur; vel *30.* prout sunt in *Collectiõne Dionysii Exigui*, qui jubet Synodum Provinciale bis quotannis cogi, ad discutiendas difficultates circa dogmata, aliasque occurrentes quæstiones. *Bis in anno Episcoporum Synodus celebrator, ac pietatis inter se dogmata in disquisitionem vocantur, nec non incidenter contradicções dirimuntur.* Verba HALOANDRI retuli, ad calcem *Decreti* relata. Idem sensus est apud Dionysium Exiguum, sed aliis verbis declaratur: *Bis in anno Episcoporum Concilia celebrantur, ut inter se invicem pietatis dogmata explorent, & emergentes Ecclesiasticas contentiones amoveant.*

Secunda Sententia Gallicana est, approbationem translationis Episcoporum non pertinere ad Summum Pontificem, ex Institutione divinâ, sed ex Ecclesiasticâ duntaxat, quæ tandiù perseverare debet quamdiù Ecclesiæ utilitas illud requiret. Hæc autem Sententia confirmatur per *Canonem 13.* apud *Gratianum*. Apud Dionysium Exiguum *14.* qui, postquam prohibuit Episcopos ab unâ ad aliam Sedem transire, casum excipit, quo major speratur utilitas in nova Sede; hocque supposito, requirit Episcopum non proprio consilio transire, sed multorum Episcoporum iudicio, & maxima Exhortatione. *Episcopo, qui suam Ecclesiam dereliquerit, alteri insilire nefas esto, licet à plurimis ad id compellatur, nisi rationabilis aliqua causa subsit, quæ hoc ipsum facere vi adigat; nempe quod plus lucri & utilitatis bis, qui illic constituti sunt verbo pietatis conferre possit. Neque tamen hoc à se ipso, sed multorum Episcoporum iudicio, & exhortatione maximâ, (Versio HALOANDRI.)*

Tertia est Sententia, Ecclesias Majores, ac præcipuè Nationales, posse sibi jura & disciplinam constituere, quam Nationis moribus conducere duxerint. Hæc Regula confirmatur per omnes Canones ex quibus colligitur Ecclesiam, cui hæc collectio fuit accommodata, in pluribus Capitibus disciplinâ singulari usam fuisse. Nam *1.* ille pro Bigamo non reputabatur, qui duas antè Baptismum (*C. 16.*) uxores duxerat, vel unam antè Baptismum aliam post Baptismum, acceperat. Licet uterque pro Bigamo habeatur in Ecclesia Romana. *Innocent. I. Epist. II. C. 3.*

2. Nuptias interdixit omnibus præter Lectores, & Cantores, Clericis, *Can. 25.* In cæteris Ecclesiis Subdiaconi & alii inferiores Clerici uxores ducere poterant, in quibusdam jus illud habebat ipse Diaconus, qui, antequam Ordines susciperet, adversus Legem Calibatûs fuerat protestatus, *Can. 10. Ancyr.*

3. Duo Episcopi poterant consecrare Episcopum; *C. 1º.* in cæteris tres saltem requirebantur, *Can. 4. Nicæn. Can. 20. Arelat. anni 314. C. 1. Codicis Ecclesiæ Africanæ.*

4. Reprobatur Baptismus Hæreticorum, ideò tantum, quia erant Hæretici, *Can. 46. 47.* qui in reliquis Ecclesiis admittebatur, modo collatus fuisset in nomine trium personarum, Patris, Filii, & Spiritûs Sancti, *Can. 8. Conc. Arelat. an. 314. Can. 19. Nicæn. Can. 1. constant.*

Deniquè, possumus etiam confirmare Sententiam, quæ fert, Reges ab Ecclesia non pendere circa temporalia, per *Canones 81. & 82.* qui docent, administrationem publicam & Magistratus Romanos, Dignitatibus Ecclesiasticis esse insociabiles.

Tom. I.

TITULUS XIV.

REGULÆ circa CONCILIA.

DE CANONIBUS locuturi, de CONCILIIS prius agimus; tum, quia à Conciliis vulgò constituuntur Canones; tum, quia à Conciliorum autoritate & distinctione, Canonum autoritas, præcipuaque inter illos discrimina defumuntur; Concilia autem considerari possunt, vel in genere, vel in specie.

Regulæ circa Concilia in genere.

Sunt Octo, quæ spectant ad Concilia in genere; Conciliorum Nomen, Natura, Finis, Divisio, Interpretatio, Dispensatio, Modi, quibus ligent & in illa delinquatur, Pœnæ, quibus in illa delinquentes, plectuntur. Hinc Octo circa ista:

§. I.

Quid sciendum circa Conciliorum NOMEN.

REGULA UNICA.

Non alia scienda sunt circa Conciliorum Nomen, quam quæ sequuntur*.

1. Concilii Nomen accipi pro Episcoporum Congregatione.

2. Hanc Episcoporum Congregationem variis aliis per se donari nominibus, quæ Concilii sunt Synonyma; qualia sunt ista, *Cætus, Synodus, Conventus, Concio, Ecclesia,* prout Concionem significat, *Senatus, Comitia,* aliave, si quæ sint, similia.

3. In *Corpore Juris Canonici* Episcoporum Congregationes communiter vocari *Concilium,* vel *Synodus,* sed frequentius *Concilium.*

4. *Synodi* nomen dari, non solum Episcoporum Congregationi, sed & convocato sub Episcopo, Presbyterorum Diœcesis suæ cœtui. *C. 11. 16. Dist. XVIII. C. 25. de Accus. C. 2. Sess. XXIIV. de Reform.*

§. II.

Quæ sit Conciliorum NATURA.

REGULA.

In eo sita est Conciliorum *Natura,* quòd sint Episcoporum Congregatio à Superiore Ecclesiastico legitime facta, ad Spirituales Res tractandas.

Regulæ veritas patet ex eò, quod contineat id omne, in quo Concilio cum aliis Cœtibus, tum Ecclesiasticis, tum Civilibus convenit, & in quo ab illis differt.

Convenit enim cum aliis Cœtibus in eo, quòd sit Congregatio à Superiore legitime facta; id siquidem esse debeant cæteri Cætus, ut sint legitimi.

Differt verò ab aliis Cœtibus, vel ratione *Personarum,* quæ convocantur, si enim qui convocantur non sunt Episcopi, Congregatio, quæ sit, non est Concilium. Hinc, Synodus Diœcesana, Capitula, tam Sæcularia, quam Regularia, non sunt Concilium, eo sensu, quo hic sumimus; vel ratione *Convocantis;* si enim Episcopi à Superiore Ecclesiastico non convocentur, sed à Principe, eorum, juxta Canonistas, Congregatio non est Concilium. Hinc, quoties Episcopi convocantur, ad Generalia Regni alicujus Comitia, similia, à Principe, aliave ejus vices gerente, hujusmodi Congregatio est potius Cætus Civilis, quam Concilium; non tantum ob rerum, de quibus ibi agitur, quæque ut plurimum Temporales sunt, sed etiam, ob personæ convocantis, quæ Sæcularis est: qualitatem: vel ratione *rerum tractandarum,* quæ, ut præcipuos.

F 2

Ani-

* *Synodus C. I. Dist. XV.* ad Conciliorum nomen spectat.

Animarum Pastores deceant Episcopos, Spirituales, esse debent.

C. 10. CAUS. II. QUÆST. V. probat, non licere Potestati Sæculari propriâ autoritate Concilia convocare.

C. 2. DIST. XCVI. docet, quæstionum, quæ in Conciliis tractantur definitionem, ad solos Episcopos pertinere. Canones quibus infra ostenditur solos Episcopos Conciliis Provincialibus interesse ut Judices, idem probant, à minori ad majus, de quolibet Concilio; cum id genus Concilii sit inter Concilia minimum.

§. III.

Quis Conciliorum FINIS.

REGULA.

Non ob aliud convocantur Concilia, quàm, ut aliquid circa Fidem, vel Mores, sive internos, sive externos, vel pacem Ecclesiarum statuatur. C. 2. DIST. LXIII.

C. 2. 3. 4. DIST. XCVI. Huc referri possunt item C. unic. SESS. XVII. C. 2. 21. SESS. XXIV. Concilii Tridentini.

Regula. RATIO hæc est: Conciliorum, quæ extrâ ordinem convocantur, triplex tantum est occasio, vel causa. Hæreses enim, vel Schismata, vel Abusus, ad eorum convocationem movent. Si autem, ad Hæreses damnandas convocantur, habent pro fine ipsam fidem, cujus conservationem, vel explanationem, intendunt. Si, ad Schismata tollenda congregantur, Ecclesiæ pacem respiciunt, eamque pro fine habent. Si, ad corrigendos mores, tum internos, tum externos, circa utrosque enim possunt esse abusus, mores contingunt, ad eosque, ut ad finem, referuntur. Concilia verò, quæ statis temporibus convocantur, vel aliàs convocantur, dum vigeant Canones, qui illa præcipiebant, non ob aliud præcepta erant, quàm, ut exorta circa fidem vel mores dubia, introducti abusus, turbæ excitatæ, vel lites, finirentur; ideoque ob tres fines in Regula memoratos.

Præterea, convocantur Concilia, ad publicum Ecclesiæ bonum: Triplex est autem Ecclesiæ bonum: Nempè, Veritas, Unitas, & Sanctitas. Veritati inserviunt Concilia, quæ ad tollenda circa fidem dubia convocantur. Quæ ad conciliandum pacem, Unitati: quæ ad tollendos vitiosos abusus, Sanctitati. Itaque, non alii debent esse Conciliorum fines, quàm in Regula contenti.

Dices fortassè, primum ex his finibus convenire tantum Concilio Universali; quia fides est Causarum Majorum præcipuâ, quæ sine Papæ autoritate definiri nequeunt, isthac verò non interponatur Concilio Particulari. Sed, ad id respondetur, quòd varii Canones docere videantur, quæstiones fidei, in prima Instantia decidi posse à Concilio Particulari, & inter alios, C. 5. 12. 13. 14. 16. DIST. XXX. quibus à Conc. Gangr. damnantur errores nonnulli Manichæorum, ad fidem nonnihil pertinentes.

§. IV.

De convocandi & præsidendi potestate, & de Sessionis ordine.

REGULA I.

Ejus est convocare, cujus est præsidere: qui autem est vel Dignitate, vel Ordinatione prior, is jure præsidet.

RATIO est: Ad convocandum, & ad præsidendum, requiritur superioritas ergà illos, qui convocantur, & quibus præsidetur.

REGULA II.

Undè sumitur præsentia, indè petitur Sessionis ordo.

RATIO: Præsentia aliave præcedentia, digniori debetur.

Utraque Regula infertur è C. 7. DIST. XVII. C. 1. DIST. XVIII. C. 2. SESS. XXIV. cit.

§. V.

Quæ sit Conciliorum in genere DIVISIO.

REGULA I.

Non est nisi duplex Conciliorum in genere Divisio, Substantialis & Accidentalisis.

RATIO. In Conciliis, ut in aliis rebus, nihil est aliud, quàm Substantia & Accidentia. Divisio, quæ à Substantia petitur, Substantialis dicitur: quæ verò ab Accidentibus, Accidentalisis.

Hanc Divisionem insinuat C. 4. DIST. XVII.

REGULA II.

Omne Concilium, secundum substantiam consideratum, est vel Generale, vel Particulare.

RATIO Divisionis. Omne Concilium non Generale est Particulare: propterea non est Concilium, nisi Ecclesia congregata: Ecclesia autem, vel tota, vel pars ejus: si tota, est Concilium Generale: si pars, est Concilium Particulare.

Hæc Divisio vocatur Substantialis; quia Concilii Generalis anima, nempè Spiritus Sanctus, ut est Spiritus Veritatis & Sanctitatis, substantialiter differt ab anima Concilii Particularis, quæ est mens humana sibi derelicta, quoad divagationem, vel deviationem à Veritate, & à Sanctitate, cum sit errori & vitio obnoxium.

REGULA III.

Concilium, tam Generale, quàm Particulare, juxtà Accidentia spectatum, est vel Ordinarium, vel Extraordinarium.

RATIO. Vel convocantur præfixo ab aliis Conciliis tempore; Talia sunt, quoad Particularia, quæ præcipiuntur. C. 2. 4. 6. 7. DIST. XVIII. C. 24. de Conf. DIST. III. &, quoad Generalia, quæ, quæ à Conciliis Constantiensis & Basiliensis: Vel datâ occasione; talia sunt omnia ferè Concilia Generalia, ac benè multa Concilia Particularia, &, inter alia, quæ in veteri Canonum Codice Ecclesiæ Universæ continentur. Nota, circa 2. & 3. Regulam, quòd Concilium Particulare vocatur quandoque Generale: idque, quia, licèt Particulare sit, respectu Concilii Oecumenici, quod est absolute Generale, est tamen Generale, respectu plurium Conciliorum Particularium, quæ sub se comprehendit. Hujus observationis exemplum habes, in C. 4. DIST. XVII. sed clariùs, in C. 244. Part. IV. IVONIS.

§. VI.

Ad quem pertineat Conciliorum INTERPRETATIO, & quomodo sit faciendâ?

REGULA I.

Juridica Conciliorum Interpretatio pertinet ad Episcopos, qui Conciliis adfuerunt, eorumque Successores; sed præcipuè ad illum, qui præfuit, ejusque Successorem.

RATIO.

RATIO. Ejus est Legem interpretari, cujus est condere: Hujusmodi autem Episcopi, sed Præcipuè Præsides, Legem condunt in Conciliis; ideoque eorum est, illam interpretari, sed maximè Præsides. Facultas hæc ad successores extenditur, quia in autoritate succedunt. C. 3. de Off. Ordin. §. Statuto §. quamquam post C. 16. QUÆST. I. CAUS. XXV. C. 31. de Excom.

Restringitur *Regula* ad Juridicam Interpretationem, quæ, cum vim Legis habeat, Jurisdictionem eandem in interprete postulat, quæ in Legislatore exigitur: est enim alia interpretatio, quæ Expositoria dici potest, quæ ad quemvis Jurisperitum pertinet.

REGULA II.

Pro Locorum, Temporum & Personarum diversitate, Canonum Leges sunt interpretandæ.

RATIO. Canonum Leges sunt velut remedia, quæ Locis, Temporibus & Personis sunt accomodanda.

C. I. 2. 3. DIST. XXXIX.

§. VII.

Cujus sit à Conciliorum Decretis DISPENSARE; & quo in casu ab his dispensandum.

REGULA I.

A Conciliorum Decretis *Dispensatio*, prout est Juris relaxatio, ad eosdem, & eodem modo pertinet, ac juridica eorum interpretatio.

Infertur à C. 20. de Elect. ubi INNOCENTIUS III. dicit, se posse dispensare à Constitutione ALEXANDRI III. quia parem cum Alexandro habet potestatem. Præterea, eisdem datur solvendi ligandique potestas MATTH. XVIII.

RATIO. Eiusdem est solvere, cujus est ligare: Lex autem ligat, *Dispensatio* solvit: ideoque attinet ad eos, ad quos Legis constitutio spectat, & eodem modo; quia, quò, pro autoritate sua, in Legem magis influunt, plus possunt circa dispensationem.

Ut *Regula* melius intelligatur, notandum est. 1. Præter dispensationem, quæ dicitur *Juris Relaxatio*, quia à ligante Lege eximit, aliam esse, quæ mera *Juris Declaratio* dicenda; quia declarat tantum hoc in casu non Legem obligare: talis est, v. g. quæ permittit febri laboranti abstinentiam carnis non servare diebus, quibus præcipitur.

2. Improprrium hoc *Dispensationis* genus, etsi non necessarium Legis scientiam habenti, petendum tamen esse à Superiore, ut debita ipsi reverentia exhibeatur.

REGULA II.

Extra casus urgentis necessitatis, tum privatæ, tum publicæ, & evidentis utilitatis non privatæ, sed publicæ, non est dispensandum.

RATIO. Malum infert Legi *Dispensatio* vulnus ipsi infligens, ejus pulchritudinem in æqualitate sitam lædens. Malum hoc bono aliquo compensandum est; vel publico, quale est necessitas, vel utilitas publica; vel privato, quale est necessitas privata, quæ intelligitur personæ privatæ, vel illius rerum, conservatio, sicut &, necessitate publicâ significatur conservatio personæ, vel rei publicæ: & utilitate publica, intelligitur augmentum rei publicæ non minimum. Discurrendum est de *Dispensatione*, ac de usu Matrimonii; quia, sicut iste, ob annexam sibi turpitudinem, eget aliquibus bonis, quibus cohonestetur, ita & *Dispensatio*, ob similem rationem, simile exigit cohonestamentum C. 19. de Sent. & Re Jud. docet, in *Dispensationibus* inspiciendam esse necessitatem, ac utilitatem. C. 15. qui Filii legit. ostendit, utilitatem in *Dispensationibus* inspiciendam esse, non privatam, sed publicam. C. 5. CAUS. IX. QUÆST. I. ubi

Tom. I.

GLAS. II. dicit, quòd, cessante necessitate cessare debeat *Dispensatio*.

Incisio, quæ fit Legi per *Dispensationem*, quæque subditus Legis Legi subtrahitur, propter necessitatem, vel privatam, vel publicam, vel utilitatem publicam, similis est incisioni, quæ fit Arbori, quæque ramusculus illius refecatur, ut alteri Arbori inseratur: nam, sicut ista incisio fit & redundat ad bonum aliarum Legum, quibus servatur subditus, dum necessitas personæ movet ad *Dispensationem*, vel diligens executor, dum publica in dispensando inspicitur, vel necessitas, vel utilitas.

Ad majorem *Regule* intelligentiam notandum, discrimen positum inter necessitatem, & utilitatem, quòd privata necessitas ad *Dispensationem* sufficiat, non verò privata utilitas, peti ex eò, quòd, quando cum aliquo dispensatur, propter necessitatem privatam, inspicitur bonum, sine quo vivere nequit, quodque ideo in Legibus Humanis, quales sunt, de quibus agitur, est sufficiens causa *Dispensationis*: Si verò dispensaretur cum aliquo, ob privatam utilitatem, consideraretur bonum, sine quo vivere potest, sed cum quo commodius vivit, quodque ideo non est sufficiens *Dispensationis* motivum. Præterea, non rara, qualis esse debet, cum sit à Lege, exceptio, sed frequentissima est *Dispensationis* causa: cum, ut plurimum, Lex quælibet privato sit onerosa, proindeque ipsi utile est ab ea eximi.

REGULA III.

Contrà necessitatem vel utilitatem publicam nunquam est dispensandum.

RATIO. Si dispensaretur, id fieret propter bonum privatam, quòd, ut minus, semper postponendum bono publico, quod majus est.

§. VII.

Quæ necessaria, ut Conciliorum Decreta ligent.

Quæ ad alias Leges, ut ligent, requiruntur; eadem, ut Conciliorum Decreta ligent, etiam requiruntur.

Hinc præcipitur, ut publicentur, ita ut, ad omnium, singulorumque notitiam pervenire possint; C. ult. DIST. XVIII. C. 25. de Accusat. C. 40. de Simon. C. 13. de Penit. & Remiss.

Præterea, oportet, ut usu recipiantur & retineantur, id est, acceptentur, & non abrogentur contraria consuetudine.

§. VIII.

Quot modis delinquatur in Conciliis

REGULA.

Non alii leguntur in Corpore Juris Canonici, quam qui sequuntur.

1. Si in Conciliis tumultus & contentiones excitentur, Conciliaque sic perturbentur. C. 3. CAUS. V. QUÆST. IV.

2. Si vocati ad Concilia, venire contempserint. C. 43. CAUS. XI. QUÆST. III.

3. Si ad Concilia accedentes, Conciliorum præceptis obedire respuant. *ibid.*

4. Si, antè finitam Causæ suæ examinationem, vocati, abierint, vel antequam dissolvatur, Concilium deferant. *ibid.* C. 12. DIST. XVIII.

5. Si excommunicatus aut depositus à Synodo divina Officia celebrare præsumperit. C. 6. 7. CAUS. XI. Q. III.

6. Si ab his Decreta non serventur. C. 5. 13. 14. 16. CAUS. XXV. QUÆST. I.

7. Si illorum Statuta non publicentur in locis, in quibus servanda sunt. C. ultim. DIST. XVIII. Cap. 25. de Accusat. C. 40. de Simon.

F 3

§. IX.

§. IX.

Quâ penâ puniantur in Concilia delinquentes.

REGULA.

Non alia habetur in Canone quàm Excommunicatio ferendâ vel latâ sententiâ, vel suspensio.

Opponi possent C. 6. 7. CAUS. XI. QUÆST. III. ubi à Synodo excommunicatus, vel depositus, divinis se ingerens, à restitutionis spe excluditur. Sed dici potest, hos Canones non continere Penam, sed tantum Irregularitatem, quæ est Impedimentum Canonicum, & non Penam.

Regule circa Concilia in Particulari.

Acturi de Conciliis in Particulari, à nobiliori illorum specie ducemus exordium, nempe, à Conciliis Generalibus, circa quæ quæremus: 1. Quid requiratur, ut Concilium sit Generale. 2. Cujus sit illud convocare, in eoque præsidere. 3. Quæ autoritas. 4. Quæ distinctio inter Generalia. 5. In quibus præcipue differat Concilium Generale à Particulari.

§. I.

Quid requiratur ut Concilium sit Generale?

REGULA.

Ut Concilium sit Generale non alia requiruntur, quàm quæ sequuntur.

1. Ut omnes Episcopi ad illud vocentur.
2. Ut convocetur ab eo, cujus est illud convocare.
3. Ut iste in eo præsit per se, vel per alium.

Ut pateat Regula, duo probanda incumbunt. 1. Hæc tria requiri. 2. Hæc sufficere.

Litteræ convocatoriæ Conciliorum Generalium dirigi solent ad omnes & singulos, qui jure vel consuetudine, adesse debent, vel possunt. Id patebit ex subjunctis infra Observationibus circa Concilia Generalia.

Primum ostenditur, quoad primam partem, ex eo, quòd Concilium Generale non sit nisi Ecclesia Universalis congregata; atque nomine Ecclesiæ, in his, quæ jurisdictionis sunt, Episcopi intelliguntur, ut in istis verbis CHRISTI, *Dic Ecclesiæ*, quibus jubet, ut monitionum occultarum contemptor, Ecclesiæ deferatur. Præterea, Episcoporum est regere Ecclesiam, ut habetur ACT. II. v. 28. Regitur autem maximè per Generalia Concilia.

Quoad Secundam, & Tertiam Partem, constat ex eo, quòd omnis Congregatio, ut sit legitima, fieri debet eo convocante, cujus est convocare, eodemque presidente.

Secundum patet ex eo, quòd omnis alia Congregatio est legitima, quando vocantur, qui vocandi sunt, convocatio fit ab eo, ad quem pertinet; ac iste Congregationi per se, vel per alium, præsit.

Hinc sequitur Abbates Generales Ordinum, & Cardinales, qui non sunt Episcopi, non esse ad Concilium vocandos Jure Divino, ut sit Generale; ac, si ad illud vocentur, id fieri Jure Humano, quale est Privilegium, Consuetudo.

Quæres, cur nihil dicat Regula de numero Episcoporum, qui adesse debeant Concilio, ut sit Generale? Respondetur: id ita factum, quia nullus est ad hoc determinatus. Sunt enim Concilia Generalia celeberrima, quibus adfuere tantum CL. quale est *Constantinopolitanum I.* Imò CXXX. quale *Calcedonenſe* istaque majori in honore habentur propter venerandam antiquitatem, quàm *Concilium Lateranense* cui adfuere millia & amplius Patrum.

Quæres iterum, cur omnes Episcopi vocari debeant, adesse verò ei non debeant, ut sit generale? Respondetur: nullum prætermitti posse sine injuriâ; singulos verò adesse non posse, sine Ecclesiarum detrimento, multos legitime impediri, vel infirmitate, vel atate, similibusve causis, ne adfint; fierique posse nonnullos adesse nolle, vel negligentia, aliâque injustâ causâ: undè, si omnes adesse deberent, nullum unquam potuisset, neve posset nunc fieri Concilium Generale.

Minorem numerum præsentium Episcoporum supplet cæterorum acceptatio, in quantum opus est, ut Conciliorum hujusmodi Decreta dici queant Ecclesiæ Universalis definitiones.

§. II.

Cujus sit Concilium Generale convocare, eidemque præsidere?

REGULA I.

Juxtâ Canones *Corpore Juris* inclusos solius est Papæ Concilium Generale convocare, eidemque præesse.

DIST. XVII. C. 1. 2. L. Qui, ut veri sint Canones, restringendi sunt ad Concilia Generalia.

RATIO. Concilium, ut dictum, non est nisi Ecclesia congregata: Ecclesia autem est Corpus; Papa verò hujus Corporis Caput. Ideoque, sicut in aliis Corporibus, Capitis est Corpus convocare, & convocato præesse, Papæ est Concilium Generale convocare eidemque præesse.

Hæc regula & subsequens fusiori indigent expositione, quæ dabitur in Observationibus circa Concilia Generalia.

REGULA circa Exceptiones Regule præcedentis.

Præcedens Regula non alias patitur Exceptiones, quàm istas,

1. Si dubius sit Papa legitimus.
2. Si notorius sit Hæreticus.
3. Si Sedes vacat.
4. Si Concilium præcedens futuri tempus & locum præfiniat.

Decreta Concilii *Constantiensis* & *Basleensis* hæc quatuor probant.

§. III.

Quæ Concilii Generalis Autoritas.

REGULA I.

Eadem est Concilii Generalis, ac Ecclesiæ, imò & Scripturæ Sanctæ autoritas.

C. I. 2. DIST. XV. C. II. *de renunt.*

RATIO: Ecclesiam totam repræsentat, ipsiusque definitiones dicitur idem Spiritus Sanctus, qui Scripturam Sanctam dictavit.

Hinc sequitur 1. non magis posse Concilium Generale à veritate & justitia deviare, quàm Ecclesiam, & Scripturam Sanctam: ideoque nihil posse contrarium fidei, vel bonis moribus definire, vel statuere.

2. Maximam esse Concilii Generalis autoritatem, cum eadem sit, ac Spiritus Sancti, qui Deus est. Idque duplici titulo, quo illud regit Spiritus Sanctus; nempe, prout est Sponsa Spiritus Sancti congregatio ipsam totam repræsentans, &, prout est facta à Spiritu Sancto revelationis, & in Scriptura, & Traditione contenta, interpres.

C. 58. DIST. I. in quo Constitutiones Conciliorum dicuntur fieri per Spiritum Sanctum.

Dices: Si eadem sit Concilii Generalis autoritas, ac Spiritus Sancti, undè fit, ut præcepta ab eo facta non

non

non sunt divina, sed humana; ut patet ex eo, quòd non obligant cum vitæ discrimine? Respondetur: Id provenire ex eo, quòd Concilium Generale non sit Spiritu Sancti organum extrâ ea, quæ sunt revelata, illave, quæ fidem, vel bonos mores, proximè tangunt: idque, quia Ecclesia, quam repræsentat, constituta est tantum visibilis fidei, morumque regula.

Dices iterum: Quomodo eadem est Generalis Concilii ac Scripturæ Sacræ autoritas, cum C. 4. de Elect. dicatur, à Romano Pontifice autoritatem, roburque suum accipere; Scriptura autem Sacra à Deo, non ab homine, suam accipiat autoritatem. Sed respondetur: Cap. oppositum ad rem non facere; quia, de rebus spectantibus Disciplinam, loquitur, ac hic comparatur Generalis Concilii autoritas cum Scripturæ autoritate, quoad res, quæ fidem morisque continent.

§. IV.

Quæ sit inter Concilia Generalia distinctio.

REGULÆ.

Unica est inter Concilia Generalia notanda distinctio, quæ petitur ex Constitutionibus circa Disciplinam, quæque in eo sita est, quòd alia aliis puriores ediderint.

RATIO: Duo tantum in Conciliis Generalibus considerari possunt. 1. Potestas definiendi, & statuendi. 2. Definitiones & Constitutiones.

Quoad *Primum*, nulla potest esse inter ea distinctio: quia, nec crevit, nec decrevit Ecclesiæ potestas, eadem semper mansit, ut & manebit: moderna etenim Ecclesia non minus est sponsa & organum Spiritus Sancti, Corpus, cuius Caput est CHRISTUS; columna & firmamentum veritatis, castrorum acies ordinata, adversus quam portæ inferi pravalere nequeunt, aliaque similia, quàm primitiva: promissiones Ecclesiæ factæ non sunt temporari obnoxie:

C. 58. DIST. L. C. 5. CAUS. XXV. QUÆST. I. CORRECT. ROM. C. 2. CAUS. XXIV. QUÆST. I.

Quoad *Secundum*, nulla etiam potest esse inter Concilia Generalia distinctio, si sermo sit de Definitionibus, & Constitutionibus, quæ fidem morisque respiciunt: cum, circa illa, Definitiones & Constitutiones nequeant esse aliæ aliis puriores.

Restat ergò, ut Concilia Generalia non distinguantur, nisi ratione Constitutionum, circa Disciplinam; nam præter Constitutiones circa fidem & mores, nullas alias facere potest, quàm circa Disciplinam, circa quam, priorum Conciliorum Constitutiones cæterorum Constitutionibus videntur puriores.

Dices: Concilia Generalia, quoad autoritatem, & dignitatem, distingui inter se, afferesque ad hoc C. 28. DIST. L. in quo hæc leguntur: *Quoties Conciliorum discors est, sententia, illius magis tenenda est, cujus antiquior & potior est autoritas*; Undè, duplici titulo Concilium unum alteri prævalet autoritate, nempe dignitate, expressa hoc verbo, *potior*, & antiquitate, alio significata.

Idem habetur C. 11. CAUS. XXXIII. QUÆST. II.

Respondetur: Illum Canonem loqui de Conciliis non Generalibus: conciliat enim Concilium *Ancyranum*, quod est Provinciale; cum alio Concilio Particulari; 2. Etsi loqueretur de Conciliis Generalibus, restringi posset ad res Disciplinæ, in quibus antiquiora Concilia sunt aliis præferenda: quia, quæ prioribus sæculis servebat devotio, succedentibus temporibus tepuit, & propterea majori in honore habentur juxta illud: antiquitati Patres sanxerunt reverentiam. C. 8. CAUS. IX. QUÆST. III. C. 3. de *translat.* Nec non & istud: *Prisca, pro sua reverentia manere debent constituta* C. 1. DIST. LV. Adde, quòd objectus Canon sit spurius, cum desumatur ex Epistola *Isidori ad Massonem*, quæ supposititia est.

§. V.

In quibus Concilium Generale, à Particulari præcipue differat.

REGULÆ.

Præcipua inter Concilium Generale, & Particulare discrimina non alia sunt, quàm quæ sequuntur.

1. Solus Papa potest Concilium Generale convocare, in eoque præsidere; jus verò alia convocandi, in iisque præsidendi ad alios pertinet. DIST. XVII.

2. Generalia Concilia non sunt errori, nec peccato obnoxia: Particularia verò, utriusque. Ideoque, illa istis præferenda, in his, quæ fidem; vel mores spectant; non autem in aliis, in quibus Particularia constituere possunt, quæ locis sibi Subditis congruentiora, quàm quæ à Generalibus constituta sunt, C. 1. de *constit.*

3. Generalia obligant totam Ecclesiam; Particularia verò, ex se ipsis, non ligant, nisi illius partem. Undè ista vocantur *Locales Synodi*, id est, certis Locis, quoad autoritatem, limitatæ.

C. 1. de *Constitutionibus* docens Statuta Canonum ab omnibus custodienda. C. 4. CAUS. I. QUÆST. VII.

4. Concilia Generalia possunt condere articulos fidei, sive definitiones fidei facere, non item Concilia Particularia. . . C. 1. 2. DIST. XV.

5. Judicium Conciliorum Generalium circa Jus, est irreformabile: secus de aliorum Judicio. . . *ibid.*

6. Concilia Generalia inter se comparata, sunt æqualis autoritatis: Concilia verò Particularia inter se comparata sunt inæqualis. . . *ibid.*

7. Quanto Generalia autoritate excedunt Particularia, ista illa superant numero.

8. Autoritas Canonum Conciliorum Generalium crescere nequit; aliorum verò crescere potest. . . . C. 1. 2. DIST. XV.

9. Concilia Particularia Generalibus sunt antiquiora, nisi Concilium, de quo ACT. XV; Generalibus, tum propter infallibilitatem: tum propter personarum qualitatem, quæ Universam Ecclesiam repræsentabant, accenseatur.

Hæc discrimina colliguntur partim ex dictis circa Concilia Generalia, partim ex mox dicendis, circa Concilia Particularia: quæ enim sequuntur n. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. sequuntur ex eo, quòd Concilia Generalia paria sunt, cum Sacra Scriptura, autoritatis. Quæ hæcenus humanè dicta sunt, & ex Corpore Juris desumpta, fusiùs explicabuntur in Observationibus, circa Concilia Generalia præcitatæ, quæ aliundè, quàm ex illo, eruentur.

Regule circa Concilia Particularia.

Concilia Particularia considerari possunt: 1. In genere. 2. In specie. Primo modo sumpta, quarum potest circa ista Concilia: 1. In quibus, cum Generalibus conveniant? 2. Quæ sit illorum divisio? 3. Cujus sit illa convocare, iisque præesse? 4. Quæ illorum autoritas, & quanti facienda? 5. An aliqua Lex hujusmodi Concilia præcipiat? 6. In quibus inter se conveniant, & differant?

§. I.

In quibus Concilium Particulare, cum Generali conveniat.

REGULÆ.

Non in aliis, saltem notandis, Concilium Particulare, cum Generali convenit, quàm in sequentibus.

1. In *Natura*. Est enim Episcoporum congregatio à Superiore Ecclesiastico facta,

F 4

2. In

2. In *Fine*. Convocatur enim, vel ad lites, aliaſve turbas terminandas; vel ad exortas, circa fidem, vel mores, dubia ſolvenda; vel ad eorum ſolutionem, à Superiore factam, recipendam; vel demùm, ad abuſus tollendos.

3. In *Poteſtate Leges Eccleſiaſticas condendi*. Plerique enim Eccleſiæ Canones ſunt à Conciliis Particularibus conditi.

4. *Circà ipſus Decreta interpretandi Jus*. Pertinet enim potiſſimum ad ipſius Convocatores, & Præſidem.

5. *Judicium utriuſque circà facta, eſt reformabile*.

6. *Utrique Presbyteri intereſſe poſſunt*.

7. *Quùm Canones ſunt contrarii, poſterior priorem corrigit*. C. I. de *Cognat. Spirit.*

RATIO. Regula, quæ ſuprà dictæ ſunt convenientiæ verè ſunt notandæ, utpotè deſumptæ ex his, quæ Conciliis ſubſtantialia ſunt: cætera, quæ adjici poſſunt, non ſunt notatu digna; utpotè ab accidentibus petita: nempe, ex circumſtantiis Temporum, Locorum, & Perſonarum.

§. II.

Quæ ſit Conciliorum Particularium diviſio.

REGULA.

Tot ſunt ſpecies Conciliorum Particularium, quot ſunt Dignitates Episcopales, Papatui inferiores, quæ ſubditos ſibi habent Episcopos.

RATIO. Quælibet hujusmodi dignitas ſubditos ſibi Episcopos convocare poteſt. Hinc ſequitur, tres tantùm eſſe ſpecies Conciliorum Particularium, nempe Patriarchalium, Primatialium, & Archiepiscopalia, ſivè Provincialium: cùm tres tantùm ſint Papatui inferiores Dignitates Episcopales, quæ ſubditos ſibi habeant Episcopos: nempe, Patriarchatus, Primatia, & Archiepiscopatus. Nota obiter: Concilia Archiepiscopalia vulgò dici Provincialia, quia Archiepiscopii diſtrictus dicitur Provincia.

Quæres, quæ in Claſſe ponamus Concilia Nationalia, ſivè, quæ conſtant ex Episcopis totius alicujus Nationis?

Reſpondemus: Nos illa collocare, inter Primatialia, ſi tota Natio ſit ſub uno Primæte; ſi verò ſub pluribus, inter Patriarchalia: idque, quia, qui his Conciliis præſunt, vices gerunt Patriarcharum; cùm ſubditos ſibi, ut præſidibus, habeant Primates. Si verò Natio non habeat Primatem, nec Patriarcham, cui ſubſit tota, Concilium illius Nationis ad nullam illorum ſpeciem ſpectabit: ſed ſi habeat plures Primates, qui præſint Concilio, munere Patriarchæ fungetur; cùm plures ſub ſe habiturus ſit Primates, quod tempus, quo duraturum erit Concilium, iſtudque in illo, ſimile erit Concilio Patriarchali.

§. III.

Cujus ſit Concilia Particularia convocare iſque præſeſſe.

REGULA I.

Quælibet Particularium Conciliorum ſpecies, ab ea convocatur dignitate, à qua denominatur, eamque habet Præſidem, exceptis caſibus de quibus Regula ſubſequens.

RATIO. Ejuſdem eſt convocare Concilia iſque præſidere: utrumque autem convenit convocatorum Superiori, qui ergà convocatos in Conciliis Particularibus eſt ipſa dignitas, à qua denominatur.

In *GALLIA*, quibuſdam in caſibus, convocantur Concilia Provincialia Metropolitanæ Vicarius, quibus

tamen non præſidet, ſed antiquior Episcopus. Inſigne exemplum habes, in Concilio *Narbonenſi*, anni 1551. convocati à Vicario Generali Archiepiscopi *Narbonenſis*; idque etiam in illo ſingulare, quòd nullus Episcopus illi adfuit, ſed ſoli Suffraganeorum & Archiepiscopi Vicarii Generales.

Hinc Concilia Patriarchalia, à Patriarcha convocantur, iſque præſidet; & ſic de cæteris.

REGULA II.

Non alii caſus excipiuntur à Regula præcedente, quàm iſti.

1. Quando vacat Sedes.

2. Cùm vacare juſta de cauſa creditur.

3. Quando Superioris Jurisdictionis aliqua ligatur Cenfura.

4. Quando mente captus eſt, aut corpore captivus detinetur

Quæres: Cujus ſit Jus convocandi & præſidendi, in iſtis caſibus.

Reſpondetur, illud pertinere tam juxta antiquos Canones, quàm juxta novos, Episcopo antiquiori. C. 2. *SESS. XXIV. de ref. CONC. BASILIENS. SESS. XX.*

§. IV.

Quæ ſit Conciliorum Particularium autoritas, & quanti faciendæ?

REGULA I.

Ea eſt Conciliorum Particularium autoritas, quæ Eccleſiarum quas repræſentant.

RATIO. Non ſunt illa Concilia aliud, quàm iſta Eccleſiæ congregata.

Hinc Concilium, v. gr. Patriarchale, tantæ eſt autoritatis, quantæ Eccleſia Patriarchalis, quam repræſentat: ideòque, quo magis extenditur hæc Eccleſia, plureſque habet ſub ſe Episcopos, eò major eſt iſtius Concilii autoritas. Idem dic de Primatiali, & de Archiepiscopali, ſivè Provinciali.

REGULA II.

Cæteris paribus, pluris faciendæ eſt Concilii Particularis quantumvis minimi, autoritas, quàm Doctõris privati, quantumvis maximi.

RATIO. Conciliorum Particularium minimum, tribus, aut quatuor ſaltem Episcopis componitur: plurium autem Episcoporum ſententia, Doctõris cujuſvis privati opinioni prævalet; cæteris tamen paribus. Nam, ſi iſtius ſententia validioribus nitentur argumentis, præferenda eſſet.

REGULA III.

Decreta Concilii Particularis, quamvis à Papa confirmati, non ligant extrà Eccleſiam, quam repræſentat; niſi ab aliis recipiatur, vel Papa ad omnes alias extendat, & ipſæ illa recipiant.

RATIO. Patres iſtius Concilii non habent Jurisdictionem in alias Eccleſias; ideòque illis Legem ponere nequeunt: Papa confirmans Decreta, eorum vim auget, ſed non extendit. Dùm Decreta hæc, ab aliis Eccleſiis recipiuntur, ſunt quodammodò illarum Decreta, ſicut qui adoptatur, ſit adoptatus filius. Eccleſiæ cujuſvis Legi Particulari, vim Legis Universalis tribuere poteſt Papa, ſicut Princeps, ex Statuto alicujus Provinciæ, Legem totius Regni efficere poteſt. Sed ad hoc neceſſarium eſt, ut confirmativa Papæ Conſtitutio, illiſque ad alias Eccleſias extenſiva, ab iſtis acceptetur, ut diceſtur, dùm de acceptatione Legum ſermo fiet.

§. V.

§. V.

An aliqua Lex Concilia Particularia præcipiat?

REGULA.

Tam Lege non scriptâ, quàm scriptâ, tam Civili, quàm Canonica, tam postremis sæculis, tam præcedentibus, Concilia prædicta præcepta sunt; sed, sub aliis pœnis, novo, quàm veteri jure.

Plura facta continet *Regula*, quæ ex *Gratiano* DIST. XVIII. ex *BOCHELL. L. V. tit. ult. & ex Conc. Trid. Sess. XXIV. C. 2.* probari possunt. Qui volet horum factorum veritate convinci, legat citata loca, pluraque reperiet in *Epitome veter. juris. Canon. L. V.*

§. VI.

In quibus Concilia Particularia convenient & differant inter se.

REGULA I.

Non in aliis, Concilia Particularia, inter se conveniunt, quàm, in his, in quibus differunt à Generalibus; sed non in omnibus his conveniunt.

RATIO. Differunt Concilia Particularia à Generalibus, per id omne, quod istis peculiare est; in isto autem defectu, conveniunt inter se, ut supra ostensum est: Differunt etiam in quibusdam accidentibus, quæ sibi communia non sunt. Talis est differentia petita ex Numero. Non enim quælibet Conciliorum Particularium species, Concilia Generalia numero excedit; cum paucissima sint Concilia Patriarchalia, quæ sola numerosiora esse possunt.

Quoad differentias communes Conciliorum Particularium à Generalibus, vide §. *ult.* circa Concilia Generalia.

REGULA II.

Potissima inter Concilia Particularia differentia, ab autoritate petitur; eaque una notanda est.

RATIO. Hæc differentia est substantialis; cæteræ verò, quales, quæ ab Antiquitate, vel à Numero desumuntur, sunt Accidentales; Præterea, istius differentia cognitio, ad praxim utilis: hinc enim dicitur, qui Canones sint aliis præferendi, à quibus, & ad quæ Concilia Particularia appellari potest, à quibus & ad quæ, non.

Aliarum differentiarum cognitio ad praxim inutilis, cui soli tamen attendendum est.

Quòd autem Concilia Particularia autoritate differant, patet, tum quia alia sint aliis majora, utpotè convocata à majori Dignitate Episcopali, eaque præfide celebrata, majorique Episcoporum numero composita; tum quia ab uno ad aliud appellatur. Verum non isto solum modò Concilia Particularia inter se differunt autoritate, sed aliam & alio, ad cuius intelligentiam.

Notandum: In Conciliis Particularibus duplicem posse distingui autoritatem: alia enim est *propria*, quam habent ex se ipsis, quæque major, vel minor est, prout à majori, vel minori celebrantur Dignitate Episcopali: alia verò est *Extranea*, sive Accidentalis, quàm à Dignitate ejus, qui illorum Decreta adoptat, accipiunt. Quæque etiam Concilia ejusdem speciei possunt inter se differre; cum unum adoptari possit, alio non adoptato: vel adoptari potest à majori dignitate, alia à minori adoptato.

Hinc, Concilia Particularia, quorum Decreta in Collectione Decretalium *Gregorii IX.* inserta sunt, differunt autoritate ab aliis similibus Conciliis; quia universalem inde autoritatem acceperunt. Hinc, Concilia Particularia approbata à *Sexta* Synodo Generali.

C. 7. DIST. XVI. & à LEONE IV. C. I. DIST. XX. autoritate superant similia Concilia, eodem modo non approbata. Ex tali siquidem approbatione Concilii Generalis autoritatem traxerunt; cum hinc certum factum sit, nihil, in his Conciliis, fidei bonive moribus contrarium reperiri.

Non omittendum præter duas accidentales differentias, inter Concilia Particularia annotatas, esse aliam, quæ petitur ex eo, quòd in Corpore Juris Canonici pauca habeantur de Concilio, tum Patriarchali, tum Primatiali; plurima verò de Provinciali, ut patebit ex his, quæ circa quamlibet horum Conciliorum speciem, mox colligentur.

Regula circa Concilia Particularia, in specie considerata.

Quoniam sunt tres Conciliorum Particularium species, nempe Patriarchalium, Primatialium, Provincialium, de qualibet agemus; sed de 1^a. & de 2^a. simul tractabimus: quia Canones, qui de illis loquuntur, non distinguunt illas, nullaque adhibita divisione paucis observationibus & unica *Regula*, quæ circa illas docent Canones, absolvemus: de Provinciali verò quæremus: 1. A quo convocandum? 2. Quo tempore? 3. Qui ad illud vocandi? 4. Quæ causæ vocandos à veniendo dispensent? 5. Ad quid teneantur vocati, cum adesse nequeunt? 6. Quæ pœnæ vocatorum adesse nolentium? 7. Quæ in illis agantur? 8. Quid circa illius Decreta faciendum?

Observe ergò 1. in Corpore Juris Canonici nullam fieri expressam mentionem de Conciliis Patriarchalibus, vel Primatialibus, expresso scilicet nomine Concilii Primatialis, vel Patriarchalis.

2. Variis modis dignosci posse, an Concilia, quorum Canones in Corpore Juris habentur, fuerint Patriarchalia; an verò Primatialia. Nimirum, tum ex numero Episcoporum; qui Conciliis his interfuerunt: Si enim 15. vel 20. excedat, ut plurimum sunt Primatialia, vel Patriarchalia; cum Metropolitanus, plerumque non habeat tot Suffraganeos: tum ex Subscriptionibus, vel Inscriptionibus; si enim Episcopi diversarum Provinciarum in his legantur, Concilia sunt Primatialia, vel Patriarchalia: tum ex rebus in his statutis; ut, si quid circa Metropolitanos jubeant.

3. Quoties Canones jubent vocari ad Concilium, quod præcipiunt, Episcopos alterius Provincia, istud Concilium esse Primatiale, vel quasi Primatiale.

4. Quoties Canones mandant rem, in Concilio Provinciali discussam, ad majorem Synodum deferri, istam esse Primatiale, vel quid simile.

5. Non posse certò inferri, Concilium esse, vel non esse Primatiale, ex Nomine Concilii; quia Concilium hujusmodi convocari potest in alio loco, quam in Civitate Primatis illud convocantis: nec esse Primatiale, quoties convocatur in Sede Primatiali, idque, quia, cum Primas sit, Metropolitanus, potest in Sede sua Provinciale Concilium congregare.

6. Non referre ad praxim, cognoscere, an Concilia Particularia, de quibus *C. 7. DIST. XVI. C. I. DIST. XX.* fuerint Patriarchalia, Primatialia, an verò etiam Provincialia; cum à Concilio Generali, quod illa approbat, & confirmat, in dicto *C. 7. & à LEONE IV.*, qui idem facit in *cit. Can. 1.* universalem autoritatem acceperint.

7. Si Episcopi plurium Provinciarum infimum congregantur, Concilium haberi potest ut Primatiale, etsi illi nullum habeant Primatem: hoc enim casu, Præses illius munus Primatis obit, cum Jurisdictionem exercent in Metropolitanos. His observatis.

REGULA UNICA.

Non alia leguntur in Jure Canonico, circa Concilia Primatialia, vel Patriarchalia, quam ista.

1. Si Episcopi unius Provincia simul congregati, circa aliquid concordare nequeant, vocandus est Metro-

Metropolitani vicinæ Provinciæ, cum aliquantis ejus Suffraganeis, majorque Synodus, sub Primatu, celebranda; ut, in illa judicetur, quod rectum videbitur. C. I. 2. 3. 4. 5. CAUS. VI. QUÆST. IV.

2. Quod semel in Synodo Particulari constitutum est, non est, nisi in majori, retractandum. C. 6. CAUS. VI. QUÆST. IV.

3. Presbyteri, aliique inferiores Clerici, à Conciliis Provincialibus provocantes, ad alia ejusdem Regionis, vel Nationis, Concilia appellare tenebantur. C. 34. CAUS. XI. QUÆST. III.

4. Injusta Episcopi damnatio, in Synodo facta, tamquam irrita, in alia Synodo est retractanda. C. 35. CAUS. XI. QUÆST. III.

5. Restituta à majori Synodo, contra injustam minoris Sententiam, insignia Ordinis, à quo depositus erat, in illa tradi debebant eo modo, quo in suscipiendo illo ordine acceperat. C. 65. CAUS. XI. QUÆST. III.

6. Natæ, extrâ Provinciam, Primati, ut Metropolitanano subditam, suam tamen intrâ ditionem, Causæ, ipsius cognitioni non subjacent, nisi in secunda Instantia; easque nequit in Synodo Primaliali tractare, nisi jam tractatæ in Concilio Provinciali, per Appellationem ad ipsum deferantur. C. I. CAUS. VI. QUÆST. III.

7. Primatis est, non aliorum Diœceseos, sive Primatiæ, Episcoporum, in Synodo Primaliali, judicare de Causis, propter quas Episcopus deponendus est, vel Episcopatu renuciare debet. C. 3. CAUS. VI. QUÆST. III.

8. Cùm Concilia Particularia inter se dissident, præferenda sunt aliis, quorum major est autoritas. C. 28. DIST. L. C. II. §. in fine CAUS. XXIII. QUÆST. II.

9. Si Episcopus damnatus in Synodo Provinciæ suæ, ad Papan appellet, potest iste causam retractandam remittere alteri Concilio, quod, ut possit prioris Sententiam reformare, debet esse in propria autoritate majus, nisi ex commissione judicet; quo casu erit tantum majus, aliena autoritate. C. 35. CAUS. II. QUÆST. VI. C. 7. CAUS. VI. QUÆST. IV.

§. I.

A quo Provinciale Concilium sit convocandum?

Præquam quæsitum in hoc §. I. circa Concilium Provinciale, decidatur, indicanda sunt Juris Canonici loca, quæ de illo Concilio loquuntur, ac è quibus potissimum hauriemus, quæ de illo dicturi sumus. Sunt ergo ista: DIST. XVIII. tota QUÆST. III. & IV. CAUS. VI. C. 25. de Accusat. C. 2. SESS. XXIV. de Ref.

REGULA UNICA.

Solus est Metropolitanus Concilium Provinciale convocare, nisi sit legitime impeditus, quo casu, ad Coepiscopum seniore id pertinet. C. 8. DIST. XCII. C. I. DIST. XCVI. Exceptio legitur in cit. C. 2. SESS. XXIV.

RATIO. Ecclesiæ Provinciali est Episcopus, cujus caput est Metropolitanus. Capitis est autem convocare Corpus, in quod Jurisdictionem habet.

Hinc Concilium Provinciale integrum & perfectum non habetur, cui non interest Metropolitanus, C. 8. DIST. XCII.

Hinc irritum declaratur, quod in Concilio, sine Metropolitanis autoritate coacto, ab Episcopis Provincia tentatur. C. I. DIST. XCVI. §. quod si.

§. II.

Quo tempore convocandum sit Concilium Provinciale.

REGULA.

Circâ Tempus, quo Concilium Provinciale convocandum est, variant Canones in Corpore Juris inserti: Quæ diversa habent, ad tria reducuntur.

Prima pars Regule patet ex secunda: ista verò, cùm sit, quoad vim, negativa, probari nequit, nisi solutione eorum, quæ opponi possunt, qualia nulla occurrunt.

1. Jubent, ut bis in anno convocetur, idque omnes, à Can. 36. Apost. usque ad Sextam Synodum Generalem.

2. Hæc Synodus permittit, ut semel tantum in anno convocetur; quod renovatur à Septima Synodo Generali, pluribusque post sæculis, ab INNOC. III. in Concilio Later. IV.

Denique, Concilium Trident. præcipit, ut saltem quolibet triennio, celebretur.

Quoad Primum, lege Canonem 36. Apost. C. 2. 3. 4. 6. 15. & DIST. XVIII. in quibus videbis, jam à primis sæculis, in quibus conditi creduntur Canones Apostolici jussu fuisse, ut bis in anno Concilium Provinciale celebraretur. Deindè, idem præceptum à Conciliis Nicæno, Calcedonensi, & Antiocheno, ac à Martino Bracar.

Quoad Secundum, lege C. 7. ejusdem DIST. XVIII. in quo VII. Synodus Generalis dicit, se innovare, quod VI. indulerat, ut Concilium Provinciale semel in anno convocaretur; & C. 25. de Accus. ubi Innoc. III. in Concilio Later. Metropolitanis injungit, ut, juxta vetus Sanctorum Patrum institutum, Concilium Provinciale singulis annis celebrent.

Quoad Tertium, vide C. 2. SESS. XXIV. in quo Conc. Trid. præcipit, ut, sicubi omnia sint Concilia Provincialia, renoventur, & quolibet triennio celebrentur.

Nota obiter, quosdam ex citatis Canonibus determinasse, in qua Anni parte celebranda sint Concilia Provincialia: nam Conc. Nic. injunxerat, ut unum antè Quadragesimam, aliud circa Autumnum celebrarentur. Conc. Antioch. jussit, ut unum tempore medio, inter Paschæ & Pentecosten, aliud verò Idibus Octobris convocarentur, Concilium verò Trident. præcepit, ut ista Concilia, post Octavam Paschæ, aliove commodiori tempore, juxta Provinciæ morem, celebrentur. Hujus Decreti executio variis Edictis in Gallia præcepta est; Nempè Edictum Melodunense 1580. Edictum 1610. & Declaratio 1646. sed ab An. 1624. nullum ibi celebratum Concilium Provinciale, quod hoc nomine dignum ab omnibus censetur.

Instit. ad Jus Eccles. p. 25. Tom. 2.

§. III.

Qui ad Concilium Provinciale vocandi.

Hujus quæstionis decisioni præmittendum est, posse quem ad Concilia vocari, ut judicet; vel, ut judicetur; vel, ut, quæ sua refert, exponat, & audiat; vel, ut, suo alios consilio juvet.

REGULA I.

Soli Episcopi Provinciales vocandi sunt, ut Judices, ad Concilium Provinciale: sed, ut judicandi, quilibet Clerici, etiam Episcopi, modò sint Provinciæ subditi; imò & Laici, si de Clericis conquerantur.

Prima Pars patet 1. Ex eo, quòd Concilium Provinciale à S. LEONE vocetur Concilium Episcopale. 2. Ex eo, quòd Concilium Antiochenum loquens de vocandis ad illud Concilium solum meminit Episcoporum.

coporum Comprovincialium. 3. Concilium *Calcedonenſe* illud vocat Concilium Episcoporum. 4. *Martin Brach*. Concilium *Antiochenum* referens, licet ſuo ſæculo accommodet, ſuos tamen Episcopos, inter vocandos ad Concilia Provincialia, annumerat. 5. Synodus VII. monens Patres Concilii Provincialis, quid agere debeant, dum celebratur, ſolos nominat Episcopos. 6. *Concil. Later.* injungens Metropolitanis, ut Concilia celebrent Provincialia, his verbis exprimit quod jubet: *Metropolitani cum Suffraganeis ſuis non omittant Concilia Provincialia celebrare.*

Oppones contra primam probationem; citatum *Concil. Later.* Synodum Diœceſanam vocare, Synodum *Episcopalem* . . . ſed reſpondetur: Concilium vocari poſſe *Episcopale*, vel ab Episcopo convocante, vel ab Episcopis convocatis, illudque componentibus: Synodum autem Diœceſanam à *Concil. Later.* vocari *Episcopalem*, primo modo; Concilium verò Provinciale, *Episcopale* nuncupari à S. LEONE, ſecundo modo: idque quia, ſi à convocante denominaret illud, Concilium Archiepiſcopale vocitaret.

Oppones iterum contra omnes, Concilium Tridentinum inſinuare, alios quam Episcopos vocandos, ut Judices, ad Concilium Provinciale; cum jubeat, ut, non ſolum Episcopos, ſed & alii, qui de jure, vel conſuetudine, intereſſe debent, eidem interſint . . . Verum, reſpondetur: alios ab Episcopis, qui Concilio iſti intereſſe debent, non intereſſe, ut judices, ut docet Concilium *Burdigal. BOCHEL. Lib. V. Tit. ult. C. 6. 1582.* quod, ſicut & alia ejuſdem temporis, celebratum eſt ad exequendum Concilii *Tridentini* Decretum, circa Concilia Provincialia, quodque ideo audiendum eſt, ut optimus hujus loci oppoſiti interpres.

Secunda & tertia *Regulæ* pars patent: 1. Ex C. 4. DIST. XVIII. ubi Concilium *Antiochenum* dicit, Presbyteros, Diaconos præſentes eſſe Concilio Provinciali, & omnes qui exiſtimant ſe læſos, Synodicam expectare Sententiam. 2. Ex Cap. 46. CAUS. XI. QUÆST. I. in quo Clericus habens cauſam contra Episcopum, in Concilio Provinciali, judicandus dicitur: 3. Ex Cap. 2. 4. 5. 30. 35. CAUS. XI. QUÆST. III. ubi legitur, conquerentem de Episcopo, Synodum Provincia debere interpellare. 4. Ex Cap. 6. 7. CAUS. XI. QUÆST. III. ubi Episcopus, in Synodo depositus, reſtitui in alia Synodo vetatur, ſi divina antè reſtitutionem, præſumpſerit celebrare. 5. Ex Cap. 43. CAUS. XI. QUÆST. III. ubi ſine diſtinctione, excommunicat in Concilia delinquentes, tribus Caſibus, quorum primus eſt eorum, qui vocati nolunt venire; 2. illorum, qui venientes, obedire nolunt. 3. Horum, qui, antè finitam cauſa ſua examinationem, abeunt.

REGULA II.

Ad Concilium Provinciale vocanda ſunt Capitula Eccleſiarum Cathedralium, tam ut jura ſua defendant, quam, ut Episcopos ſuis juvent conſiliis in deciſionibus. C. 10. *de his, quæ ſunt à Pralat. &c.*

Hoc Caput non eſt *Innocentii III.* ſed *Honorii III.* vide CIRONIUM in illud.

§. IV.

Quæ cauſa à veniendo ad Concilium Provinciale vocatos eximant.

REGULA I.

Cauſæ omnes, quæ, à veniendo ad Concilium vocatos, eximunt, reducuntur ad Impotentiam, vel abſolutam, vel moralem. C. 5. 10. DIST. XVIII.

RATIO. Sunt quatuor tantum hujusmodi cauſæ, nempe.

1. *Ætas.* C. 10. ead. DIST.

2. *Ægritudo.* *ibid.*

3. Gravior neceſſitas, qualis, quæ quis in captivitate, vel in carcere detinetur. *ibid. C. 9. 13. ead. DIST.*

4. Transfretandi periculum, aliudve ſimile, quale naſci poteſt ex inobſervantia Regiæ præceptionis, id expreſſe, vel tacite vetantis. C. 2. SESS. XXIIV. C. 13. DIST. XVIII.

Prima autem, ſecunda, & quarta harum cauſarum reducuntur ad Impotentiam Moralem, qualis eſt eorum, qui aliquid facere non poſſunt ſine gravi vitæ periculo, cui ſeſe objicere non tenentur. Hæc Impotentia moralis dicitur, quia non eſt re, ſed prudenti hominum opinione, eſſe judicatur. Tertia verò ad Impotentiam Abſolutam, quæ intelligitur ea, quæ eſt in his, qui rem aliquam nequam facere poſſunt.

§. V.

Ad quid teneantur Episcopos, qui vocati ad Concilium Provinciale venire nequeunt?

REGULA UNICA.

Duo tantum, circa illud, Jus Canonicum præcipit,

1. Ut excuſationes ſuas litteratoriè conſcribant. C. 10. DIST. XVIII.

2. Ut mittant Legatum, ſuſcepturum quidquid Concilium ſtatuert. C. 9. ead. DIST. C. 3. CAUS. V. QUÆST. IV.

§. VI.

Quæ pœna Episcoporum ad Concilium Provinciale venire nolentium?

REGULA I.

In hujusmodi Episcopos, una tantum in Corpore Juris Canonici exprimitur pœna; nempe, excluſio à Comprovincialium Communionem, uſque ad futurum Concilium, in quo non recipiuntur, niſi fuerint prius abſoluti: alia verò indigitatur.

Prima Partis RATIO eſt: è Canonibus in Corpore Juris incluſis, ſoli Canones 10. 12. 13. 14. DIST. XVIII. meminere pœnæ, in Episcopos, Concilio aſſeſſe injuſtè nolentes, præſcripta: Pœna autem, quam expriment, eſt ea ſola, de quibus *Regula*. Nota obiter, circa hanc pœnam 1. Illam eſſe Excommunicationem partialem, quæ, Episcopo reo, Communionem ſua Eccleſiæ relinquens, aliarum Eccleſiarum ejuſdem ac ſua Provincie, Communionem privabat.

2. Hanc Excommunicationem eſſe *lata Sententiæ*, ut hac locutione patet, *alienum à fratrum Communionem ſe agnoſcat*: quæ indicat Cenſuram lata Sententiæ.

3. Inuſitatum eſſe nunc hoc Excommunicationis genus, niſi inter innovatos à Concilio Tridentino, circa hanc rem, Canones citati includantur; quo caſu erit uſitatum, quoad legem, ſed inuſitatum, quoad executionem; cum Decretum Concilii Tridentini proindeque pœnæ, quibus munitur, non ſit in uſu: hoc enim ævo: duo tantum noſcuntur Excommunicationum genera; nempe Excommunicatio *Minor*, quæ Sacrorum participatione privat, & Excommunicatio *Major*, quæ ab omni Communionem Sacra excluſit, inſuperque ſimul & civili magna ex parte.

Secundæ Partis RATIO: Inter innovatos à Concilio Tridentino Canones, circa vocatos ad Concilium

lium Provinciale venire nolentes, hi foli, qui è Conciliis *Aurelian. Tolet. & Basiliensibus* eruuntur, non sunt de numero pro prima Parte *Regule* allatorum; atqui Canon *Toletanus* eandem pœnam præcipit, ac allati: Canon verò *Basiliensis* non est ad rem; quia loquitur de his, qui nolent venire ad Concilium Generale, qui Concilium *Basileæ* convocatum, aliudque alibi celebrare tentarent, & hic sermo fit de his, qui Provinciali adesse nolunt, nec tentant tamen Concilium Schismaticum celebrare. Canon verò *Aurelianensis* unius tantum pœnæ, nempe semestris à Missarum celebratione suspensionis, meminit.

Dicitur in *Regula*, hæc pœna indigitari; quia Canon *Aurelianensis* non expressè innovatur à Concilio Tridentino; sed inter alios innovatos ab eo, tantum indicatur.

§. VII.

Quæ agenda in Concilio Provinciali?

REGULA.

Circà agenda in Concilio Provinciali, non alia leguntur in Corpore Juris Canonici, quam quæ sequuntur.

1. Concilium Provinciale, per singulas Provincias, omnia debet administrare, & gubernare. Quod restringendum, tum ad Causas, quæ omnes Provincie Episcopos, vel plerosque, vel saltem duos simul tangunt; tum ad Causas, in quibus, vel Episcopi accusantur, vel ab his appellatur; has enim Causas ad Concilium pertinere ex infra notandis patebit, secus de aliis. C. 9. CAUS. IX. QUÆST. II. C. 16. CAUS. III. QUÆST. VI.

2. Omnes Causas Ecclesiasticas ventilare, vel in prima, vel in secunda Instantia examinare, scrutari, discutere potest; sed non omnes definire: majorum enim definitio, Sedi Apostolicæ reservatur. C. 5. 6. 7. CAUS. III. QUÆST. VI.

3. Quæ correctione & reformatione digna sunt, cum Dei timore tractare debet. C. 25. de Accus.

4. Relegendi sunt in eo aliorum Conciliorum Canones Provincie bono necessarii, utilesque; atque, ut serventur, in transgressores pœna est infligenda. C. 25. de Accus.

5. Instituenda ab eo, per singulas Dioceses, personæ idoneæ, providæ, scilicet, & honestæ, quæ intrâ tempus ab uno ad aliud Concilium elapsurum, ea, quæ corrigenda & reformanda sunt simpliciter & de plano, absque ulla Jurisdictione, sollicitè investigent: eaque Concilio deferant. *ibid.*

6. Clericus sive de suo, sive de alio, conquerratur Episcopo, in Concilio Provinciali judicandus est. C. 46. CAUS. XI. QUÆST. I.

7. Injustè ab Episcopo excommunicatus, appellare potest ad Concilium Provinciale: quod extendendum ad omnes conquerendi causas, quas Diocesanus quisque contrâ suum habet Episcopum. C. 2. 4. 5. 30. 31. CAUS. XI. QUÆST. III.

8. Episcopus graviter delinquens, à Papa in Concilio Provinciali deponitur. Concilium hanc potestatem habet in Gallia. Si verò ejus culpa non sit de positione digna, ab ipso Concilio punitur. Quæcumque sit Episcopi Causa criminalis, in Concilio tractatur. C. 10. CAUS. XI. QUÆST. III. C. 23. CAUS. XII. QUÆST. I. CAUS. V. QUÆST. IV. C. I.

9. Presbyter & Diaconus deponi non possunt, nisi in Concilio Provinciali, in quo cum Episcopo conveniunt; sed differunt ab illo, in eo, quod, ad Diaconum deponendum, tres sufficiant Episcopi, & ad deponendum Presbyterum, sex: ad depositionem verò Episcopi, duodecim Episcopi requirantur; ac Papæ autoritas; juxta Disciplinam à falsis Decretalibus investam; quoad postremum. C. 15. QUÆST. VII. C. 3. 4. 5. ead. CAUS. & QUÆST. citantur à Cap. 2, de Panis.

10. Quæstiones inter Episcopos, de Parochiis apud Concilium Provinciale judicandæ sunt. C. 1. CAUS. 16. QUÆST. III.

11. In illo, discutiendæ incidentes, circà dogmata, ambiguitates. C. 36. vel 37. *Apostolor. ad calcem Decreti.*

§. VIII.

Quid faciendum, circà Concilii Provincialis Decreta?

Tria tantum in Canone præcepta leguntur circà Concilii Provincialis Decreta.

1. Ut quamprimum publicentur in Synodo Diocesana, à quolibet Provinciali Episcopo. Cap. ult. DIST. XVIII. C. 25. de Accusat.

2. Eorum observationem quilibet Comprovincialis curet Episcopus. *Eod. C. 25.*

3. Ut puniatur suspensione, qui alterutrum neglexerit. *Eod. C. 25.*

Nota obiter, circà pœnam, in primi præcepti transgressores C. ult. DIST. XVIII. citatum bimestrem ferre Excommunicationem, ipso facto incurrandam, quæ Excommunicatio, cum sit ad determinatum tempus, nunc usitata suspensioni non est ab similibus.

Cætera scitu necessaria in Corpore Juris omiſſa, circà Concilia, tam Generalia, quam Particularia, in subsequentibus Observationibus de hujusmodi Conciliis, explicabuntur.

APPENDIX AD REGULAS CIRCA CONCILIA, in quo DE SYNODO DIOECESANA.

Cum Synodus Diocesana condere possit Statuta, semperque usa sit hac potestate, eaque etiamnum passim gaudeat, sive tota illa resideat in Præside; sive partim in cæteris Synodi Membris, de quo in Dissertatione, circà hanc Synodum, inferius subjicienda; æquum visum est, ut, quæ Textus Juris Canonici de hoc Cætu doceant, iis, quæ de Conciliis dicta sunt, subnecterentur, C. 9. de Major. & Obed.

REGULA UNICA.

Circà Synodum Diocesanam non alia docet Jus Canonicum, quam ista.

1. SYNODUS ex Græco interpretatur COËTUS. C. 1. §. Synodus DIST. XV.

2. Dicitur *Episcopalis*, quia ab Episcopo convocatur. C. 25. de Accus.

3. Synodus Diocesana celebranda est quotannis, idque tempore congruo, quale est, quod ad aliquid majus non deputatur; nec iter agentibus incommodum. 16. de 18. C. 25. de Accus. C. 2. Sess. XXIV. de Ref. C. 24. de Consecrat. DIST. III.

4. Inter Jura Episcopalia recensetur, eoque loci permiscetur, quæ ad Legem Diocesanam pertinent, cum spectantibus ad Legem Jurisdictionis: quare hinc inferre fas est, ad quam illarum Legum hoc jus spectet. C. 16. de Off. Ordin.

5. Nomine *Synodatici*, duo *solidi* debentur Episcopo. *ibid.* Apud Gallos, hoc jus ita vocatur, quia in Synodo solvitur: abolevit plerisque in locis.

6. Majora Diocesis negotia in ea tractanda. Undè, in ea publicanda à Conciliis Generalibus Decreta, vel à Conciliis Provincialibus, similibusve Statuta; in illa minuendus est Missarum numerus, quando nimis est, ita, ut omnes celebrari nequeant, vel Eleemosyna, ad hoc relicta, non est sufficiens. C. 16. Sess. XXIII. de Ref. *ibid.* C. 17. DIST. XVIII. C. 25. de Accus. C. 4. Sess. XXV.

In illa eligendi Judices, quibus causæ delegentur à Papa, ejusve Legato in partibus committendæ, quæque idèd ii esse debent, qui à Sede Apostolica delegari valeant. *Eod. Sess. C. 10.*

7. Omnes

7. Omnes Clerici ac Monachi Episcopali Jurisdictioni obnoxii, huic Synodo adesse cogi possunt; imò etiam exempti, qui Capitulis Generalibus non subduntur. c. 16. DIST. XVIII. c. 2. SESS. XXIV. c. 7. CAUS. XXXV. QUÆST. VI.

8. Cavendum, ne quid in illa statuatur, quod Canonicis obviet institutis. c. 9. de majorit.

9. Juxtà suppositam Eutichiano Epistolam, in Synodo eligendi erant 7. Testes qui jurarent, se detecturos quidquid reformatione dignum scirent.

Circà Synodum Diæcesanam plura hic quæri possent, illis, quæ alibi dicta sunt, sive in tractatu de Vicario Generali, iis præcipuè locis, in quibus de Episcopi Jurisdictione, sive, in Tractatu de Capitulis; sive dùm de præcedentiã actum est, facillè decidenda; nam v. gr. si jura temporalia Legem Diæcesanam spectent, evidens est, jus Synodos celebrandi, ad Legem Diæcesanam non reduci; si, quæcunque Episcopo non prohibentur, Episcopus facere valeat, palàm est, in Synodo, ab Episcopo, circà ea omnia, quæ sibi non vetantur, statuta condi posse. Si Vicarii potestas ex commissione pendeat, in his, quæ usu vel jure communi ad Vicarium, sine speciali mandato non pertinent, oportet, ut convocatio Synodi, cum nec jure communi, nec usu, Episcopo non aded referretur, quòd ad illam mandato speciali egeat Vicarius, à Vicario fieri possit. Si in his, quæ ad alienationem pertinent, Capituli sui consensu egeat Episcopus, in aliis verò non egeat; manifestum est, illis de rebus, in Synodo nihil statuere posse Episcopum, sine prædicto consensu, de cæteris verò posse. Si in Cæteribus Ecclesiasticis, inter Ordinos vel Ordinum dignitas, vel Ordinationis tempus, quoad sessionem consideretur, inter alios verò, Officiorum dignitas, vel ad illa receptionis antiquitas; cui in Synodo, præcedentiã debeatur, patet. Si delegari nullus possit, nisi dignitate præditus, vel Personatum in Ecclesiã Cathedrali, vel Collegiata, vel Canonicatum, in Cathedrali, possideat, vel Prior Conventualis, Abbasve sit, nec non ætatem requisitam habeat; ita quoque nullus Synodalis Judex eligi valet, nisi unum ex his Gradum habeat, ut etiam ætatem ad id necessariam.

Cætera, quæ scienda sunt, circà Synodum Diæcesanam, & quæ prætermissa in corpore juris sunt, supplebit supra citata *Dissertatio*.

TITULUS XV.

Note Historica circa Concilia Generalia invicem collata, in quibus eorum præcipua discrimina & similitudines exhibentur, nec non asseritur æquitas Regularum & Usuum Gallicæ.

PARS PRIMA.

SECTIO I.

DUni collectionem Conciliorum P. LABBÆI Iustrarem, discenteremque ejus collectaneã circà Concilia Generalia, multa animadverti inter illa discrimina attentione digna; sive quia eorum plura Regulas (*Maximes*) atque usus Gallicæ confirmant; sive quia nullum est eorum quod scitu necessarium non sit, cùm quodlibet pertineat ad aliquam è præcipuis hujus argumenti circumstantiis, 1. Nomen, 2. Convocatio, 3. Convocationis causã, 4. Locus celebrationis, 5. & Tempus, 6. Præsidentia, 7. Assistentia per Procuratorem, 8. Modus sententiam ferendi, 9. Definitiones circà Fidem & Mores, 10. Statuta circà Disciplinam, 11. Acta, 12. Subscriptiones, 13. Confirmatio Pontificia, 14. Recep-

Tom. I.

tio ab Episcopis, qui non interfuerunt, 15. Sumptus ad Concilium necessarii, 16. Numerus Conciliorum Generalium, quæ prout talia à Gallis agnoscuntur. Hæc autem discrimina colligenda esse existimavi, quia hac methodo Concilia facillè ab invicem distinguuntur, resque singulis eorum peculiare discuntur, sed prius quam longius prosequar, duo præstanda veniunt, 1. Nonnullæ observationes generales præmittendæ, circà res Conciliis Generalibus communes, & ea quæ sciri necesse est, prius quam minutior fiat enumeratio; 2. Monendum utriusque generis Notis subjiciendam esse earum accommodationem ad regulas ususque Gallicanos.

SECTIO II.

PRIMA OBSERVATIO Generalis circà Concilia Generalia in se ipsis seu in genere considerata.

Observandæ sunt imprimis conditiones requisitæ, ut Concilium pro generali habeatur. Porro juxtà definitiones Conciliorum *Constantiens. Sess. V.* & *Basileensis, Sess. II.* sciendum est, quòd caracter proprius Concilii Generalis sit, repræsentrare Ecclesiam Universalem, sicut caracter uniuscujusque Concilii particularis est, repræsentrare Ecclesiam particularem, à qua suam auctoritatem desumit. Et quidem utriusque Concilii Patres supponentes, Concilium Generale solum habere jurisdictionem sive superioritatem super Pontificem; cùm autem necessarium foret, ut constaret ipsos habere auctoritatem in Pontifices sui temporis, Patres, inquam, declarant, se Concilium Generale constituere, quod prout tale Ecclesiam Universalem repræsentrat. Et primò declarat, quòd ipsa (*Synodus*) in *Sancto Spiritu legitime congregata, Concilium Generale faciens, & Ecclesiam Catholicam repræsentrans.* Hactenus Concilium *Constant.* Basileense autem iisdem verbis utitur; hisi quòd, pro *Catholicam*, dicit *militantem*, quod quidem Epitheton vulgò soli Ecclesiæ Universalis seu Catholicæ tribuitur.

Cæterum, notio Concilii Generalis, ab utraque Synodo tradita, accuratissima videtur; nam Convocatus Generalis alicujus Corporis, seu Universitatis, Corpus repræsentrare debet, undè fit, ut dicatur Comitia Generalia Provinciarum repræsentrare Provincias, & Comitia Generalia olim apud Gallos habita, totam Ditionem Gallicam repræsentrare. Porro Concilium Generale nihil aliud est, quàm Universalis Ecclesiæ conventus: ut igitur Concilium Generale sit, oportet, ipsum Ecclesiam Universalem repræsentrare; & proindè conditiones necessariæ, ut Concilium Ecclesiam Universalem repræsentrat, requiruntur ut Concilium pro generali habeatur.

Porro hæ conditiones sũnt 1. Ut omnes qui à Spiritu Sancto præpositi sunt ad regendam Ecclesiam, vocentur ad Concilium. 2. Ut omnes intersint, sin minus per se ipsos, saltem per Procuratorem, si legitimo impedimento detineantur. 3. Ut, si nonnulli non fuerint vocati, vel vocati neglexerint ire, vel etiam Procuratorem mittere, sive legitimum habuerint impedimentum, sive nullum, hi, inquam, ratum deinceps habuerint, quod gestum fuit.

Si aliqua ex his conditionibus desit, Concilium Ecclesiam Universalem repræsentrare non potest; quia minus ampla erit ejus auctoritas, quàm auctoritas Ecclesiæ Universalis: quippe Concilia tantumdem auctoritatis habent, quantum personæ ex quibus coalescunt. Præterea, Ecclesia congregata non nisi accidentalitè differt à dispersa Ecclesia, Porro Concilium est Ecclesia in eundem locum conveniens,

Q

11